

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 12. Vtrum Sacra Doctrina debeat vti metaphoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

naturalem rationem quasdam veritates cognouerunt, eo pacto, quo Apostolus Actuum 17. vtitur auctoritate Arati, dicens: *Sicut & quidam vestrorum Poetarum dixerunt Genus Dei sumus*. Sacra igitur doctrina, dum arguit ex auctoritatibus Philosophorum, & ex rationibus humanis, arguit ex extraneis, & merè probabilibus: dum arguit ex auctoritate canonicarum Scripturarum, arguit ex proprijs proprijs, ac necessarijs: dum arguit ex auctoritate Doctorum Ecclesiæ, arguit ex proprijs, ac solum probabiliter. Nam fides nostra, & sacra doctrina inuitur solum reuelationi Apostolis, & Prophetis factæ, non autem reuelationi factæ alijs Doctoribus, vt docet S. Augustinus Epist. 19. ad Hieronymum, verbis à Sancto Thoma allatis.

QVÆSTIO XII.

Vtrum sacra Doctrina debeat vti Metaphoris.

S. Th. q. 1. art. 9.

1. **V**ldetur, quod non debeat vti Metaphoris: primo quia sacra doctrina cum sit scientia suprema, non debet vti ijs, quorum vsus est proprius disciplinæ infimæ; sed vsus Metaphorarum, similitudinum, & variarum repræsentationum, est proprius Poeticæ, quæ est infima inter doctrinas, ac disciplinas; ergo.

2. Secundò scientia, quæ ordinatur ad manifestationem veritatis, non debet vti ijs, per quæ veritas occultatur; sed sacra doctrina ordinatur ad manifestationem veritatis; ideoque Eccles. 24. manifestantibus veritatem promittitur præmium vitæ æternæ per illa verba; *Qui eluciant me vitam æternam habebunt*; ergo sacra doctrina non debet vti metaphoris, siquidem per illas veritas non manifestatur, sed occultatur.

3. Tertiò si sacra Scriptura deberet vti metaphoris ad explicanda diuina, deberet vti metaphoris desumptis ex rebus, quæ quia maiorem similitudinem habent cum diuinis, sunt aptiores ad diuina exprimenda, eorumque notiones in animis nostris generandas; sed naturæ quo sunt sublimiores, eo sunt similiore rebus diuinis, ac proinde aptiores ad res diuinas exprimendas; ergo deberet vti Metaphoris desumptis ex naturis sublimioribus; sed sacra Scriptura frequenter vtitur metaphoris desumptis ex rebus vilibus; ergo.

4. Respondeo, quod quia sacra doctrina præcipuè fundatur in sacra Scriptura, ideo Sanctus Thomas postquam octo articulis egit de sacra doctrina, duobus vltimis articulis agit de sacra Scriptura. Articulo igitur nono quærit, vtrum sacra scriptura debeat vti metaphoris? Ad quæstionem respondens ponit conclusionem, quæ est: conueniens fuit, vt sacra

Scriptura per metaphoras, ac similitudines rerum corporalium, diuina, & spiritualia nobis traderet, ac significaret. Probatur primò: nam cum Deus prouideat unicuique, prout conuenit eius naturæ, conueniens fuit, vt nos duceret ad cognoscenda diuina, & spiritualia per eum cognitionis modum, qui nobis est connaturalis; sed nobis est connaturale, vt per sensibilia, & corporalia veniamus in cognitione spiritualium, & insensibilium; siquidem omnis nostra cognitio initium habet à sensu; ergo conueniens fuit, vt Deus duceret nos in cognitionem diuinorum, & spiritualium per similitudines, & metaphoras desumptas ex rebus corporalibus, adeoque vt sacra Scriptura vteretur metaphoris. Ideo S. Dionysius cap. 1. de celesti Hierarchia dixit: *Impossibile nobis aliter lucere diuinum radium, nisi varietate sacrorum velaminum circumuolutum*. Sacra nimirum velamina sunt similitudines rerum corporalium, per quas cognoscimus diuinum radium, hoc est ipsam Deitatem.

5. Secundo probatur conclusio: veritates de rebus diuinis, & spiritualibus per sacram Scripturam debent communiter omnibus proponi, etiam rudibus, & indoctis, iuxta illud Apostoli ad Romanos, *Sapientibus, & Insipientibus debitor sum*: sed rudes, & indocti res spirituales, & purè intelligibiles non possunt cognoscere secundum se, sed solum per similitudines rerum corporalium; ergo sacra Scriptura debuit proponere res spirituales, & purè intelligibiles sub similitudine rerum corporalium. Ideo 2. Oleæ Deus dicit: *Ego visionem multiplicauit eis, & per manus Prophetarum assimilatus sum*: hoc est per varias metaphoras, & similitudines expressus sum.

6. Ad 1. distinguo maiorem; sacra doctrina cum sit scientia suprema, non debet vti ijs, quorum vsus est proprius disciplinæ infimæ, eo pacto, quo eorum vsus est proprius disciplinæ infimæ, concedo; alio pacto, quo eorum vsus non est proprius disciplinæ infimæ, nego; & distinguo minorem: vsus metaphorarum purè propter delectabilem repræsentationem est proprius Poeticæ, concedo; propter necessitatem, & utilitatem, nego; & distinguo eodem pacto consequens. Sacra doctrina vtitur metaphoris non propter puram delectabilem repræsentationem, quo pacto vsus metaphorarum est proprius Poeticæ, sed propter necessitatem, & utilitatem, vt explicatum est; adeoque sacra doctrina metaphoris, & similitudinibus vtitur alio modo, ac illis vtatur Poetica.

7. Ad 2. distinguo maiorem: scientia ordinata ad manifestationem veritatis, non debet vti ijs, quibus veritas ita occultatur, vt non appareat, prout oportet, & quibus oportet, concedo; quibus veritas ita occultatur, vt appareat, prout oportet, & quibus oportet, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. In Scripturis per similitudines, & metaphoras veritas rerum spiritualium

occultatur ita, ut appareat prout oportet, & quibus oportet, ut patet ex auctoritate S. Dionysij citati in textu, & occultetur infidelibus, quibus debet occultari, iuxta illud Matth. 7. *Nolite sanctum dare canibus*, ne irrideant mysteria fidei. Ipsa etiam aliqualis occultatio veritatis utilis est ad exercitium studiosorum, ut nimirum in eruendis veritatibus occultis fructuosè sese exercent.

8. Ad 3. distinguo maiorem: si sacra Scriptura deberet uti metaphoris, deberet uti metaphoris desumptis ex rebus sublimioribus, si ex alio capite non esset convenientius metaphoras desumi ex rebus vilioribus, concedo: si ex alio capite sit convenientius metaphoras desumi ex vilioribus, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Licet naturæ sublimiores sint Deo similiores, adeoque ex hoc capite magis aptæ ad exprimenda diuina, tamen, ut docet S. Dionysius cap. 2. de Cœlesti Hier. ex tribus alijs capitibus fuit convenientius, ut metaphoræ, ac similitudines ad exprimenda diuina desumerentur ex rebus vilioribus. Prima ratio est, quia si Scriptura Deum significaret metaphoricis nominibus corporum nobiliorum, puta Solis &c. esset periculum, ne rudes putarent Deum non metaphoricè, sed propriè vocari his nominibus, adeoque verè esse Solem: at cum Deus vocatur nominibus rerum vilium, puta agni, vitis &c. non est periculum, quod quis putet Deum verè, & propriè esse agnum, aut vitem. Secunda ratio est, quia Deus melius cognoscitur via negatiua, dicendo quid non sit, & quod est infinitè dissimilis omnibus creatis, quam via affirmatiua, dicendo quid sit, & quod est similis aliquibus creatis; sed cum cognoscitur per res viles, magis cognoscimus, quod est infinitè supra illa, quam cum illum cognoscimus per res sublimes; ergo &c. Tertia ratio est, quia Deus debet significari per nomina, per quæ magis occultatur indignis; sed magis occultatur indignis, dum significatur metaphoricè per nomina rerum viliorum: ergo &c.

QVÆSTIO XIII.

Utrum sacra Scriptura sub vna littera habeat plures sensus.

S. Th. q. 1. art. 10.

1. **V**idetur sacra Scriptura non debere sub eadem littera, & sub iisdem verbis habere plures sensus: primo quia sacra Scriptura debet esse efficax ad argumentandum, & ad ostendendam veritatem sine vlla fallacia; sed si haberet plures sensus, non esset efficax ad hoc: nam Scriptura habens plures sensus parit confusionem, & ex ea fiunt argumentationes fallaces, & captiosæ, ideoque plures fallaciæ fundantur in oratione mul-

tiplici, hoc est habente plures sensus: ergo.

2. Secundò Sanctus Augustinus lib. de utilitate credendi dicit sacram Scripturam veteris testamenti quadrifariam tradi: nimirum secundum historiam, secundum ætiologiam, secundum analogiam, & secundum allegoriam; sed isti quatuor modi non coincidunt cum quatuor sensibus, qui communiter assignantur: ergo mala est communis assignatio quatuor sensuum.

3. Tertiò Scripturæ habent etiam sensum parabolicum; sed sensus parabolicus non continetur in vilo ex quatuor sensibus communiter assignatis: ergo &c.

4. Respondeo cum Sancto Thoma per tres conclusiones. Prima conclusio est: sacra Scriptura sub vna littera habet plures sensus, nimirum literalem, & mysticum, seu spirituale.

5. Probat: nam Deus, qui est auctor sacra Scripturæ, est adeo potens, & sapiens, ut non solum possit voces ita ordinare, ac disponere, ut significant aliquas res, sed etiam possit res per voces significatas ita ordinare, & disponere, ut significant alias res: ergo non est mirum, quod de factis & vocibus, quibus utitur in Scripturis, ita ordinauerit, ut significant quasdam res, & res vocibus significatas ita ordinauerit, ut significant alias res; sed prima significatio, in qua per voces significantur quasdam res, est historica, seu literalis: secunda, in qua per res significantur aliæ res: dicitur mystica, seu spiritualis: ergo &c. Ratio, quare secunda significatio dicatur mystica est, quia mysticum dicitur aliquod arcanum intus latens: sed secunda significatio, qua res narratæ significant alias res, est arcana, & latens intra primam significationem: ergo &c. Ratio, quare dicatur spiritualis, est, quia sicut anima, & spiritus latet intra corpus, sic hæc secunda significatio latet intra primam significationem.

6. Inferitur, quid sit sensus literalis, & quid mysticus. Sensus literalis, seu historicus est, quem Spiritus Sanctus per verba sub propria, siue vstrata, siue metaphorica significatione, primum significare voluit. Hinc sequitur sensus metaphoricos primum per voces significatos esse literales. Ex. gr. cum Christus dicit, *ego sum vitis*, sensus literalis primum significatus non est, quod Christus propriè sit vitis, siquidem hoc est falsum, adeoque non significatum à Spiritu Sancto; sed quod Christus habeat certam proportionem, & similitudinem cum vite. Sensus mysticus est, qui nec propriè, nec metaphoricè vocibus proximè significatur, sed sub rebus significatis per voces, quasi sub figura continetur. Exempli gratia, ut explicat Apostolus ad Galatas 4. dum Genes. 16. & 21. narratur, quod Abraham duos filios habuit, alterum de ancilla, alterum de libera, in sensu literalis significatur, quæ spectant ad Isaac, & Imaelem,

in